

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS ĮSTATYMO NR. I-464
VIENUOLIKTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO PAKEITIMO, 52 STRAIPSNIO
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 35-1 IR 53 STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO IR
VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316 5 STRAIPSNIO IR 1 PRIEDO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ (toliau - Projektai)
(TAP-20-1067(2); TAIS Nr.20-2550(4))**

2020-08-07 Nr.
Vilnius

Projektų rengėja: Teisingumo ministerija

Projektų tikslas: nustatyti:

- Europos Žmogaus Teisių Teismo (EŽTT) teisėjų kandidatūrų siūlymo tvarką;
- kandidatų į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo (ESTT), EŽTT teisėjus bei asmenų į EŽTT *ad hoc* teisėjų sąrašą atrankos tvarką;
- ESTT padedančių generalinių advokatų kandidatūrų siūlymo tvarką;
- apibrėžti Vyriausybės atstovo EŽTT statusą;
- padidinti Vyriausybės atstovo EŽTT darbo užmokestį;
- atlikti kitus reikiamus įstatymų patikslinimus.

Dabartinė situacija: Pagal esamą teisinį reguliavimą, nenustatyta EŽTT teisėjų bei ESTT padedančių generalinių advokatų kandidatūrų siūlymo procedūra. Taip pat nėra nustatytos tvarka, kuria remiantis vyksta kandidatų į ESTT teisėjus ir generalinius advokatus, EŽTT teisėjus bei pretendentų į EŽTT *ad hoc* teisėjų sąrašą atranka.

Vyriausybės atstovo EŽTT statusą reglamentuoja Vyriausybės nutarimas, kuris nustato, jog Vyriausybės atstovas EŽTT yra įgaliotas valstybės tarnautojas, atstovaujantis valstybei EŽTT procesuose. Atstovą skiria į pareigas ir atleidžia iš pareigų Vyriausybė teisingumo ministro ir užsienio reikalų ministro bendru teikimu. Atstovas turi atitikti bendruosius valstybės tarnautojui keliamus reikalavimus ir specialius reikalavimus, nustatytus atstovo pareigybės aprašyme. Padėti atstovui įgyvendinti jo teises ir pareigas Teisingumo ministerijoje steigiamas padalinys.

Projektų esmė: Vyriausybės įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad Vyriausybė, įgyvendindama Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (Konvencija), siūlo kandidatus į EŽTT teisėjus. Vyriausybė, Respublikos Prezidentui pritarus, siūlydama kandidatus į EŽTT teisėjus, konsultuotųsi su Seimu. Vyriausybė, įgyvendindama Konvenciją, nustatys kandidatūrų į *ad hoc* teisėjų sąrašą atrinkimo tvarką.

Projektu siekiama reglamentuoti kandidatų į ESTT teisėjus ir generalinius advokatus, EŽTT teisėjus bei *ad hoc* teisėjus atrankos tvarką. Siūloma nustatyti, jog kandidatų atranką Vyriausybės nustatyta tvarka organizuotų ir kandidatūras Vyriausybei teiktų teisingumo ministras. Apie kandidatų atranką būtų skelbiama viešai.

Siūloma įstatymo lygmeniu reglamentuoti **Vyriausybės atstovo EŽTT statusą**: Nustatoma, kad Vyriausybės atstovas EŽTT yra karjeros valstybės tarnautojas, atstovaujantis valstybei EŽTT ir

Jungtinių Tautų (JT) Žmogaus teisių komiteto (ŽTK) procesuose (o Vyriausybės pavedimu – ir kituose JT komitetuose), taip pat koordinuojantis EŽTT ir atitinkamų JT komitetų sprendimų vykdymą. Konkretias Vyriausybės atstovo funkcijas ir teises nustatys Vyriausybės tvirtinami nuostatai.

Valstybės tarnybos įstatymo (toliau - VTĮ) nustatyta tvarka į atstovo pareigas priims Vyriausybė konkurso būdu. Atstovo pareigybės aprašymą, kaip ir pagal galiojantį reguliavimą, tvirtins Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Projekte taip pat nustatoma, kad atstovas privalo teikti Vyriausybei informaciją apie bylą, kuriose dalyvauja Lietuva, eigą, taip pat apie EŽTT ir JT ŽTK priimtus sprendimus. Kasmet, iki kovo 1 d., atstovas teiks Vyriausybei metinę ataskaitą. Atstovo veiklos organizacinį ir techninį aptarnavimą ir toliau vykdys Teisingumo ministerija, jo veikla bus finansuojama ir darbo užmokestis mokamas iš Teisingumo ministerijai skiriamų asignavimų.

Taip pat parengtas ir VTĮ projektas, kuriuo *inter alia* siūloma pakeisti VTĮ 1 priedą ir perkelti Vyriausybės atstavą EŽTT į 4 eilutę, kurioje nustatyti įstaigos vadovo pavaduotojo, prokuratūros kanclerio, Seimo kanceliarijos departamento direktoriaus, Vyriausybės įgaliotinio ar savivaldybės administracijos direktoriaus pareiginių algų koeficientų dydžiai. Rengėjų vertinimu tai labiau atitiktų atstovo statusą, bei, atsižvelgiant į tai, kad artimiausiu metu planuojama plėsti Vyriausybės atstovo EŽTT kompetencijas, priskiriant jam atstovavimą ir kituose JT komitetuose tai sukurtų galimybes padidinti atstovo darbo užmokestį dėl darbo krūvio padidėjimo.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad teisinio reguliavimo pakeitimas nereiškia, jog automatiškai didės Vyriausybės atstovo EŽTT darbo užmokestis, bet būtų sudaryta galimybė šiam valstybės tarnautojui siekti karjeros bent jau konkurencingo darbo užmokesčio prasme.

Atsižvelgiant į tai, rengėjų vertinimu projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų nereikės.

Derinimas: projektas teiktas derinti Užsienio reikalų ministerijai, Vyriausybės kanceliarijai, Prezidento kanceliarijai, Teisėjų tarybai. Dėl pastabų, į kurias neatsižvelgta, teikiama derinimo pažyma.

Pirminis projekto variantas buvo svarstytas 2020 m. liepos 7 d. Tarpinstituciniame pasitarime, kuriame pasiūlyta Teisingumo ministerijai įvertinti Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Viešojo valdymo grupės pastabas bei organizuoti suinteresuotų institucijų pasitarimą.

Minėtas pasitarimas įvyko 2020 m. liepos 13 d., tačiau jame pilnai suderinti institucijų pozicijų nepavyko ir išlieka aktualios Vyriausybės kanceliarijos teiktos abejonės dėl to, kad:

1. Atsižvelgiant į tai, kad yra planuojama plėsti Vyriausybės atstovo EŽTT kompetencijos apimtį priskiriant jam atstovavimą Vyriausybei skundų Lietuvos atžvilgiu nagrinėjimo procesuose pagal Neįgaliųjų teisių konvencijos fakultatyvinį protokolą, Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims fakultatyvinį protokolą ir kt. svarstyтина būtinybė jau dabar imtis veiksmų siekiant pasiruošti tinkamai spręsti šio padidėjusio darbo krūvio problemą (galimai steigiant atskirą instituciją).

2. Jokioje institucijoje neinančio pareigų karjeros valstybės tarnautojo (kuriuo ir yra Vyriausybės atstovas EŽTT) egzistavimas yra ydinga praktika, kurios reikėtų atsisakyti, kompleksiškai peržiūrint atstovo statusą ir atitinkamai keičiant teisės aktus.

Pakartotinai teikiamas projektas patikslintas.

Atitikimas Vyriausybės programai: projektas neprieštarauja Vyriausybės programai.

Dalykinio vertinimo išvada: Teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Dėl keičiamo VTĮ projekto pažymėtina, kad Vyriausybės atstovo EŽTT pareigybę siūloma perkelti į aukštesnę įstaigos vadovų ir karjeros valstybės tarnautojų pareigybių grupę, kurioje iš esmės yra vadovaujančios pareigybės (direktoriaus pavaduotojas (taikoma įstaigos vadovo

pavadotojui), prokuratūros kancleris, departamento direktorius (Seimo kanceliarijoje), grupės vadovas (Seimo kanceliarijoje), savivaldybės kontrolierius). Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybės atstovas EŽTT yra karjeros valstybės tarnautojas, nepriskirtas jokiai institucijai ar administracijos padaliniui, t. y. ir ne vadovaujantis institucijai ar administracijos padaliniui, manome, kad VTĮ šia apimtimi neturėtų būti keičiamas.

2. Rengėjai nurodo, kad nepaisant to, jog siūloma padidinti Vyriausybės atstovo darbo užmokestį, tai nepareikalaus biudžeto lėšų, nes, tariamai, atstovo darbo užmokestis nepadidės „automatiškai“. Manome, kad nėra skirtumo ar toks padidėjimas bus savo pobūdžiu automatinis ar ne, jis vis tiek reikalauja įvertinimo, kiek tai pareikalaus valstybės biudžeto lėšų.

Taip pat siūlome atsižvelgti į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus projektui (2020 m. rugpjūčio 7 d. išvada Nr. NV-2173).

Siūlome Projektą **svarstyti Tarpinstituciniame pasitarime.**

Patarėjas

Audrius Kasinskas